

Uvod

Počeci špedicije susreću se u XIII stoljeću. U to vrijeme Venecija je bila apsolutna gospodarica glavnih prometnih puteva na moru, pa je stoga igrala najvažniju ulogu u trgovini sa susjednim državama. U trgovini s alpskim i prekoalpskim državama trgovci su redovito provjeravali otpremu i dopremu robe posebnim posrednicima koji su se brinuli za siguran prevoz. Ti su posrednici, na odredištima, predavali robu primateljima (kupcima) uz potpis napisane isprave (neka vrsta potvrde o primitku robe, priznanica), koja se smatra prvom prevoznom ispravom.

U XVI stoljeću posrednici (vozari) su počeli organizirati otpremu i dopremu tuđe robe za svoj račun: naplaćivali su vozarinu i izdavali prevozne isprave.

Krajem XVIII stoljeća trgovina s udaljenim područjima poprimila je široke razmjere, pa su se trgovci sve više obraćali posebnim, specijalnim posrednicima – špediterima – koji su odabirali prevozne puteve, unajmljivali prevozna sredstva i davali stručne savjete za prevoz robe.

U XIX stoljeću kada se pojavila željeznica (1825.g.), i kada su se modernizirala druga prevozna sredstva, a međunarodna trgovina počela razvijati na širokoj osnovi, položaj špeditera se znatno afirmirao i učvrstio. Ekonomske funkcije špedicije počeli su tek u XIX stoljeću pratiti i odgovarajući propisi. Kapitalističke države počinju, u okviru trgovačkih zakonika i zakona, donositi posebna pravna pravila o špediciji kao posebnom obliku trgovačke djelatnosti i time davati špediterskoj djelatnosti potrebnu pravnu podlogu. Ubrzani razvoj proizvodnih snaga, proizvodnih i društvenih odnosa, posebno u XX stoljeću, implicirao je nagli razvoj međunarodne robne razmjene, savremenih tehnologija transporta, tokova kapitala, znanja, radne snage, a što je imalo za posljedicu multipliciranje složenosti pravnoekonomskih odnosa između sudionika u nacionalnim i regionalnim privrednim sustavima, ali i njihovim podsustavima: vanjskotrgovinskim, prometnim, špediterskim, carinskim, bankarskim itd. Takvi su se odnosi počeli ubrzano određivati brojnim nacionalnim, bilateralnim i multilateralnim prisilnim i autonomnim pravnim izvorima. Poznavanje i korištenje pravnih pravila koja primjereno reguliraju odnose (obveze, prava i odgovornosti) između sudionika u određenoj djelatnosti, predstavljaju „tajnu uspjeha“ poslovnih partnera. U nastavku iznosimo definicije pojmova klasične špedicije, međunarodne klasične špedicije, kao i osnovne vrste špedicije, od kojih su neke pobliže objašnjene.

2. Pojam špedicije i špeditera

2.1. Pojam klasične špedicije i klasičnog špeditera

Klasičnu špediciju možemo posmatrati kao znanost i kao aktivnost. Ova dva stajališta posmatranja klasične špedicije postoje iako između klasične špedicije kao znanosti i klasične špedicije kao aktivnosti postoji čvrsta interakcijska sprega bez koje nema djelotvorne proizvodnje transportnih i prometnih usluga. U nastavku su date definicije ova dva pojma.

Klasična špedicija kao znanost je skup interdisciplinarnih i multidisciplinarnih znanja koja izučavaju i primjenjuju zakonitosti brojnih i složenih aktivnosti koje djelotvorno omogućavaju otpremu, dopremu i provoz materijalnih dobara (tj. stvari, tvari, živih životinja,...) svim prijevoznim sredstvima, svim prijevoznim putovima, u konvencionalnom, kombiniranom i multimodalnom transportu.

Klasična špedicija kao aktivnost je skup specifičnih funkcija, poslova, operacija, pravila, vještina, itd. koje djelotvorno omogućuju otpremu, dopremu i provoz materijalnih dobara (tj. stvari, tvari, živih životinja,...) svim prijevoznim sredstvima, svim prijevoznim putovima, u konvencionalnom, kombiniranom i multimodalnom transportu.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com